

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı

Sayı : B.08.0.TTK.0.04.00.00-116.01 /1261
Konu : Sosyal Bilimler Lisesi Osmanlı Türkçesi
Dersi (10,11 ve12. Sınıflar) Taslak Ders
Kitaplarının İnceleme ve Değerlendirme Ölçütleri

29.02.2012

TÜRKİYE EĞİTİM YAYINCILARI DERNEĞİNE
GMK Bulvarı No: 122 Daire: 2
Maltepe/ANKARA

İlgi : 12.09.2011 tarihli ve 139 sayılı Kurul kararı.

İlgi Kurul kararı ile kabul edilen Sosyal Bilimler Lisesi Osmanlı Türkçesi Dersi (10,11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programı doğrultusunda Başkanlığımızca oluşturulan komisyon tarafından hazırlanan **Sosyal Bilimler Lisesi Osmanlı Türkçesi Dersi (10,11 ve 12. Sınıflar) Taslak Ders Kitaplarının İnceleme ve Değerlendirme Ölçütleri**, 22.02.2012 tarihinde Kurulumuzda görüşülmüştür.

Söz konusu komisyon tarafından hazırlanan **Sosyal Bilimler Lisesi Osmanlı Türkçesi Dersi (10,11 ve 12. Sınıflar) Taslak Ders Kitaplarının İnceleme ve Değerlendirme Ölçütleri**'nin ekli örneğinin, 29.02.2012 tarihinden itibaren Başkanlığımıza başvurusu yapılan Sosyal Bilimler Lisesi Osmanlı Türkçesi taslak ders kitaplarının inceleme ve değerlendirilmesinde kullanılması,

Bu kriterlerin Başkanlığımızın <http://ttkb.meb.gov.tr> internet adresinde yayımlanması Kurulumuzca uygun mütalâa edilmiştir.
Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Emin KARİP
Bakan a.
Kurul Başkanı

EKLER:

Sosyal Bilimler Lisesi Osmanlı Türkçesi Taslak
Ders Kitaplarının İnceleme ve Değerlendirme Ölçütleri
DAĞITIM

Bilgi ve Gereği

1. Ortaöğretim Genel Müdürlüğüne
2. Öğretim Materyallerini Geliştirme, İnceleme Merkezi ve ASO Müdürlüğüne
3. Türkiye Eğitim Yayıncıları Derneğine
4. Türkiye Yayıncılar Birliği
5. Basın Yayın Birliği

Tel : (0312) 212 65 30-(10 Hat)
Fax : (0312) 213 39 62
(0312) 213 78 36

e-posta : ttkb@meb.gov.tr
İnternet Adresi: <http://ttkb.meb.gov.tr>
Teknikokullar 06330 ANKARA

**SOSYAL BİLİMLER LİSESİ OSMANLI TÜRKÇESİ DERSİ (10, 11 VE 12. SINIFLAR) TASLAK DERS KİTAPLARINI
İNCELEME, DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ VE PUANTAJI**

AÇIKLAMALAR

- Kriterlerin hazırlanmasında 31.12.2009 tarih ve 2749-4 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği ile Talim ve Terbiye Kurulunun 12.09.2011 tarih ve 139 sayılı kararıyla uygulamaya konulan Sosyal Bilimler Lisesi Osmanlı Türkçesi Dersi (10, 11 ve 12. sınıflar) Öğretim Programı esas alınmıştır.
- Kitapların toplam puanının %4’ünü kitaptan verimli şekilde yararlanmayı sağlayacak unsurlar (İçindekiler, Organizasyon Şeması, Sözlük, Kaynakça), %81’ini içerik, %10’unu dil, anlatım ve üslup ve %5’ini teknik, tasarım ve düzenleme oluşturur.
- Kitabın değerlendirilmesinde (puanlandırılmasında) A, B ve C şeklinde kodlanan ölçütlerde, B ve C maddelerinden düşülecek toplam puan A maddesinin puanını geçemez.
- 1 kazanıma ait puan, 1 KP=810/KS (kazanım sayısı) formülü ile hesaplanır.
- 1, 2, 3, 4, 7, 10, 11 ve 12. ölçütlerde aynı türden 10 ve daha fazla hata için genel hata yazılır (Genel Hata = İlgili Ölçüt x10).

Kitaptan Verimli Şekilde Yararlanmayı Sağlayacak Unsurlar

		40
İçindekiler (1)	A	“İçindekiler” bölümü yer almalı.
	B	• Ünite ve konu başlıkları ile sayfa numaralarına yer verilmeli, bu başlıklar ve numaralar içerikteki verişiyle uyumlu olmalı.
Organizasyon Şeması (2)	A	“Organizasyon Şeması” bölümü yer almalı.
	B	• Organizasyon şeması kitabı oluşturan unsurları nitelikte ve düzeye uygun açıklamalarla düzenlenmeli.
Sözlük (3)	A	• Sembol, logo vb.nin kullanımında kitap genelinde sistematik bütünlük sağlanmalı.
	B	• “Sözlük” bölümü yer almalı.
Kaynakça (4)	A	• Kitapta açıklaması verilmeyen sözcük, kavram ve terimlerin tanımlarına yer verilmeli; bu tanımlar sözcüğün metindeki anlamı dikkate alınarak terminolojiye uygun ve yeterli açıklama ile verilmeli. Yapılan açıklamalar sınıf seviyesine uygun olmalı.
	B	• “Kaynakça” bölümü yer almalı.
	A	• İçerikte kullanılan tüm alıntılarının kaynağı (yazar ve eser adı) belirtilmeli. Ayrıntılı kaynakça “Kaynakça” bölümünde verilmeli.
	B	• Kaynakça bilgilerinde (yazar adı, eser adı, basım yeri, yılı vb.) hata olmamalı.
	A	• İnternet’ten alıntı yapılan sayfanın uzantısı ve alıntı tarihi kaynakçada belirtilmeli. İçerikte kullanılan İnternet adresleri resmî kurumlara ve kamu denetiminde olan sitelere ait olmalı.
	B	• İnternet’ten alıntı yapılan sayfanın uzantısı ve alıntı tarihi kaynakçada belirtilmeli. İçerikte kullanılan İnternet adresleri resmî kurumlara ve kamu denetiminde olan sitelere ait olmalı.

En fazla eksiltilecek puan 810

		En fazla eksiltilecek puan 810
Öğrenme-Öğretme Süreci (5)	A	• Kazanımlar işlenmeli (işlenmemiş her kazanım için 5A hatası yazılır.). • Kazanımlar metinler (yazılı ya da görsel) aracılığı ile gerçekleştirilmeli (10. sınıf 2. ünite hariç). * Metinler kazanımın içeriğine, program açıklamalarına uygun olmalı ve kazanımda öngörülen biçim ve üslup özelliklerini yansıtmak nitelikte seçilmeli. * Metinler öğrenci düzeyine uygun olmalı. Metinler seçilirken öğrencinin ilgi ve motivasyonu göz önünde bulundurulmalı. * Alıntı metinler aslına uygun verilmeli. * Metinlerin alındığı İnternet adresleri resmî kurumlara (edu, gov, bel vb.) ve kamu denetiminde olan sitelere ait olmalı. • Kazanımları gerçekleştirmek üzere yazı ya da görsel olarak verilen Osmanlı Türkçesiyle yazılmış kaynak ve belgeler (ferman, kadı sicili, levha, kitabe, hat vb.) içerik, biçim ve üslup özellikleri bakımından hedef kaynağı ve belgeyi doğru yansıtmalı.
	B	• Kazanımlar işlenmeli (işlenmemiş her kazanım için 5A hatası yazılır.). • Kazanımlar metinler (yazılı ya da görsel) aracılığı ile gerçekleştirilmeli (10. sınıf 2. ünite hariç). * Metinler kazanımın içeriğine, program açıklamalarına uygun olmalı ve kazanımda öngörülen biçim ve üslup özelliklerini yansıtmak nitelikte seçilmeli. * Metinler öğrenci düzeyine uygun olmalı. Metinler seçilirken öğrencinin ilgi ve motivasyonu göz önünde bulundurulmalı. * Alıntı metinler aslına uygun verilmeli. * Metinlerin alındığı İnternet adresleri resmî kurumlara (edu, gov, bel vb.) ve kamu denetiminde olan sitelere ait olmalı. • Kazanımları gerçekleştirmek üzere yazı ya da görsel olarak verilen Osmanlı Türkçesiyle yazılmış kaynak ve belgeler (ferman, kadı sicili, levha, kitabe, hat vb.) içerik, biçim ve üslup özellikleri bakımından hedef kaynağı ve belgeyi doğru yansıtmalı.

Zekeriya ERBEYİ

Grup Başkanı

Aslı Gibidir.

<p>Öğrenme-Öğretme Süreci (5)</p>	<p>B</p>	<p><i>Not: Metin aracılığı ile işlenmeyen her kazanım için 5A hatası yazılır ve o kazanım için başka bir hata girilmez. Seçilen metinler yukarıda belirtilen özelliklerini taşıyorsa ilgili kazanım için 5A hatası yazılır ve o kazanım için başka bir hata girilmez.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kazanımlar öğretim programının giriş bölümündeki açıklamalar (Programın Hareket Noktası ve Amacı, Programın Yapısı, Programın Uygulama Esasları) dikkate alınarak işlenmeli. • Kazanımların işlenişinde kazanım ve ünite uyarıları dikkate alınmalı. • Kazanımların işleniş sırası öğretim programındaki verilmesine uygun olmalı. • Kazanımlar öğrenci merkezli ve öğrenme sürecinde öğrencinin etkin bir rol almasını sağlayacak biçimde işlenmeli. • Kazanımlar, öğrenme ve öğretme ilkelerine uygun öğrenme aşamalarında (dikkat çekme ve güdüleme/ kazanım/ uygulama ve transfer) gerçekleştirilmiş olmalı. <p><i>Not: İşleniş aşamaları doğru verilmemişse 5B hatası yazılır. Aşamalar doğru ancak metin, yardımcı unsur, soru, düzey vb. ile ilgili hata yapılmışsa ilgili kodlardan hata girilir.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tüm kazanımlara yönelik etkinlik düzenlenmeli (Etkinlikler birkaç kazanım içerecek şekilde de düzenlenebilir.). • Etkinliklerin içeriği kazanımlarla ilişkili olmalı; üst düzey becerileri geliştirici nitelik de taşımali. • İşleniş ve etkinlikler özgün olmalı. • Etkinlikler amacına göre (uyarıcı, pekiştirici ve değerlendirme amaçlı) işleniş basamaklarının uygun yerinde verilmeli. • Kitap genelindeki etkinliklerde farklı yöntem ve teknikler kullanılarak çeşitlilik sağlanmalı (sözlük çalışması, metin okuma/yazma, beyin fırtınası, araştırma, gezi-inceleme, bireysel çalışma, grup çalışması vb.). • Ünite sonunda üniteye yönelik okuma amaçlı en az bir metin verilmeli. Bu metin/metinler kazanımlara, program açıklamalarına ve 5A bölümünde belirtilen metin özelliklerine uygun olmalı. • Kitap genelinde alıntı yapılan kaynaklarda (gazete, dergi, edebî eser -roman, hikâye, şiir vb.-, tarihî metin, tarihî belge -ferman, kadı sicili, tapu kaydı, resmi yazışmalar, telgraf vb.-, İnternet, kaynak kitap vb.) çeşitlilik sağlanmalı. 	<p>5</p>
<p>C</p>	<p>1</p>	<ul style="list-style-type: none"> • İşleniş ve etkinliklerde kullanılan sorular kazanım ve metinle ilişkili olmalı. • Etkinlik, soru ve çalışmaların yönergeleri açık, anlaşılır ve doğru olmalı. • Diğer derslerle ilişkilendirmeler, ilgili kazanımın olduğu yerde doğrudan ya da dolaylı bir şekilde gerçekleştirilmeli. • Ünite ve konu başlıkları programda belirttiği biçimde kullanılmalı. • Alt başlıklar kazanım ve içeriği destekleyecek nitelikte düzenlenmeli. 	<p>1</p>

Zekeriya ERBEYİ
Grup Başkanı

Aslı Gibidir.

Bilgi hatası (6)	<ul style="list-style-type: none"> İçerikte bilgi hatası bulunmamalı. Osmanlı Türkçesinde terkiplerin yazımı, hemzeli seslerin yazımı, harflerin transkripsiyonu, harf çevirisi ve yazımla ilgili diğer hususlar doğru olmalı; bu yazımlarda alanda kabul görmüş sözlükler (Ferit Devellioğlu Osmanlıca Türkçe Sözlük, Kamus-ı Türkî vb.) esas alınmalı. 	1
Yardımcı Unsurlar (7)	<ul style="list-style-type: none"> Konuların işlenişinde açıklayıcı, tamamlayıcı, destekleyici ve eğitici nitelikteki öğretime yardımcı unsurlara (hat, minyatür, kitabe, levha, yazıt gibi yazılı ve görsel unsurlar) yer verilmeli ve bunlarda çeşitlilik sağlanmalı. Yardımcı unsurlarla ilgili açıklamalara, tamamlayıcı bilgilere ve yönlendirmelere yer verilmeli ve bu bilgilerde hata olmamalı. 	1
Seviye (8)	<p>A</p> <ul style="list-style-type: none"> İşleniş ve etkinlikler öğrencinin duyuşsal, sosyal ve zihinsel gelişimi (öğrencinin ön bilgisi, günlük yaşantısı, yakın çevresi, bilgi, beceri, anlayış ve tutumları vb.) dikkate alınarak sınıf düzeyine uygun kavram ve örneklerle verilmiş olmalı. <p><i>Not: Bu hata kodu girildiği zaman başka bir hata yazılmaz.</i></p> <p>B</p> <ul style="list-style-type: none"> Açıklama, örnek, kavram, soru ve ölçme değerlendirme çalışmaları sınıf düzeyine uygun olmalı. İşlenişte reklam (ticari amaçlı ve propaganda içeren unsurlar), gereksiz bilgi ve ayrıntıya yer verilmemeli. İşlenişte bilgi eksikliği ve bilgi tekrarı olmamalı. İşlenişte kişi, kurum ve kuruluşları yprattıcı ifade ve unsurlar bulunmamalı. İşleniş çelişki ve yanlış anlamaya neden olmayacak şekilde düzenlenmeli. 	5
Güncellik (9)	<ul style="list-style-type: none"> İçerikte verilen bilgiler güncel olmalı. <p>A</p> <p>Her ünite sonunda ünitenin tüm kazanımlarına yönelik değerlendirme çalışmaları olmalı.</p>	0,5
Ölçme ve Değerlendirme (10)	<p>B</p> <ul style="list-style-type: none"> Her ünite sonunda tüm kazanımlara yönelik en az bir soruya yer verilmeli. Ölçme ve değerlendirme çalışmalarında kazanımlar en uygun soru tipiyle değerlendirilmeli, farklı soru türlerine (çoktan seçmeli, eşleştirmeli, doğru-yanlış, boşluk doldurma, açık uçlu soru) yer verilmeli. Performansa dayalı ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarına uygun çalışmalara (performans görevi, proje, öz değerlendirme, akran değerlendirme, grup değerlendirme, gözlem formu vb.) da yer verilmeli (Kitap genelinde en az iki performans görevi, bir proje çalışması ve değerlendirme araçları bulunmalı.). <p><i>NOT: Performansa dayalı ölçme ve değerlendirme yaklaşımlarına uygun çalışmalara yer verilmemişse ilgili ölçüt kodundan bir genel hata yazılır.</i></p> <p>Ölçme ve değerlendirme çalışmaları, işleniş ve etkinliklerde kullanılan sorular ölçme değerlendirme teknik ve ilkelerine uygun düzenlenmeli.</p>	1
		20

Aslı Gibidir.

Zekeriya ERBEYİ
Grup Başkanı

- Güncel Türkçenin kullanımında, Türk Dil Kurumunun son yayımlandığı Yazım Kılavuzu ve Türkçe Sözlük esas alınmalı.
- Yazım hatası bulunmamalı.
- Noktalama hatası bulunmamalı.
- Noktalama eksikliği bulunmamalı.
- Noktalama imi gereksiz kullanılmamalı.
- Dizgi hatası bulunmamalı.
- Benzer biçimde düzenlenen ifadelerin yazım ve noktalamasında birlik sağlanmalı.
- Yazı diline uygun nitelikte ve estetik bir dil kullanılmalı.
- Sözlük ve kaynakça bölümlerinde, sözlük ve kaynakça düzenleme kurallarına uyulmalı.
- Kullanılan dil, nitelik ve nicelik (kelime seçimi, cümle yapıları, cümle ve metin uzunluğu) bakımından öğrenci düzeyine uygun olmalı.
- Her türlü kavram, terim ve adlandırmada nüsha genelinde birlik sağlanmalı.
- Kelime düzeyinde anlatım bozukluğu bulunmamalı.
- Kelime grubu düzeyinde anlatım bozukluğu bulunmamalı.
- Cümle düzeyinde anlatım bozukluğu bulunmamalı.
- Her paragraf bir ana fikir etrafında toplanmalı.
- Paragraflarda anlatım akışını bozan ifadeler kullanılmamalı.
- Paragraflarda gereksiz kelime ve cümle tekrarı bulunmamalı.
- Paragraftaki cümleler arasında kip uyumu sağlanmalı.
- Paragraftaki cümleler arasında çatı uyumu sağlanmalı.
- Paragraftaki cümleler arasında kişi uyumu sağlanmalı.
- Paragraflar ve cümleler arasında uygun geçiş ifadeleriyle bağlantı kurulmalı.

Yazım, noktalama ve dil seçimi (11)

0,25

Zekeriya ERBEYİ
Grup Başkanı

Aslı Gibidir.

Teknik, Tasarım ve Düzenleme

- Türk bayrağı "Türk Bayrağı Kanun ve Tüzüğü"ne uygun özellikte verilmeli.
- Atatürk görselleri orijinaline uygun ve nitelikli verilmeli.
- Görsel öğeler kişi, zümre, kurum ve kuruluşları küçük düşürücü özellikte verilmemeli.
- Görsel öğeler net ve temiz baskılı olmalı.
- Görsel tasarım incelenirken;
 - Renklerde ilgi çekicilik,
 - Estetik sayfa düzenleme,
 - Gereksiz ayrıntıdan kaçınma,
 - Yazı ve görsel öge dengesi,
 - Sayfada aşırı yoğunluk ve aşırı boşluktan kaçınma,
 - Özgün tasarım,
 - Kolay algılama,
 - Kompozisyon kurallarına uygun olma şartları aranmalı.
- Temsili resimler, resmî kurumlar ile bunlara bağlı birimlerin arşivlerinden seçilmeli. Tarihi fotoğraflar, temsili resimler ve sanat eserleri (minyatür, hat, tablo vb.) kaynakça ile verilmeli.
- Görsel tasarımlar reklam unsuru içermeyecek şekilde düzenlenmeli.
- Görsel materyaller ve tasarımlar öğrencinin pedagojik gelişimine, seviyesine, gelişim basamaklarına uygun, çevresinden örneklerle düzenlenmeli.
- Görsel öğede figürler, estetik görüntüde çizim (desen) ve renklendirme ile üslup bütünlüğü içinde verilmeli.
- Metin yazıları ve öğretime yardımcı unsurlarda kullanılan yazılar karakter, renk ve boyut olarak kolay okunabilir ve sistematik olmalı.
- Görsel öğede figürler doğal görüntüde verilmeli.
- Madde imleri tutarlı ve estetik olmalı.

(12)

0,5

Zekeriya ERBEYİ
Grup Başkanı

Aslı Gibidir.

SOSYAL BİLİMLER LİSESİ OSMANLI TÜRKÇESİ DERSİ (10. 11 VE 12. SINIFLAR) PUANTAJ HAZIRLIK TABLOSU

SINIFLAR	KAZANIM SAYISI	1 KAZANIM PUANI
10. SINIF	20	40,5
11. SINIF	17	47,6
12.SINIF	17	47,6

Zekeriya ERBEYİ
Grup Başkanı

Aslı Gibidir.

